

Diergezondheidszorg Vlaanderen vzw

Contactadres: Industrielaan 29 - 8820 TORHOUT

Maatschappelijke zetel: Hagenbroeksesteenweg 167 - 2500 LIER

BTW BE 0409.450.856 • RPR Antwerpen - afdeling Mechelen

info@dgz.be • 078 05 05 23 • www.dgz.be

ACTIVITEITENVERSLAG 2022

DIERGEENEESKUNDIGE BEGELEIDING PLUIMVEE

In opdracht van het FAVV houdt DGZ de vinger aan de pols van de diergezondheidssituatie in Vlaanderen.

Werkten mee aan dit verslag:

Eva Van Mael, Veerle Ryckaert, Willem Van Praet, Charlotte Brossé, Angeliek Coysman, Mich Gillis, Thalía Vanblaere en Joke Van Raemdonck

Eindverantwoordelijke:

Evelyne De Graef

Inhoud

1	Inleiding.....	3
2	Lijst van de gebruikte afkortingen	4
3	Schets van de veehouderij in Vlaanderen	5
4	Bedrijfsbezoeken	6
5	Monitoring pluimveeziekten	7
5.1	Newcastle disease virus (NCD)	7
5.1.1	Datacollectie	8
5.1.2	Trendobservatie.....	12
5.2	Aviaire influenzavirus	13
5.2.1	Datacollectie	13
5.2.2	Trendobservatie.....	16
5.3	<i>Mycoplasma gallisepticum</i>	17
5.3.1	Datacollectie	17
5.3.2	Trendobservatie.....	19
5.4	<i>Mycoplasma meleagridis</i>	20
5.4.1	Datacollectie	20
5.4.2	Trendobservatie.....	21
5.5	<i>Salmonella</i> species	22
5.5.1	Datacollectie	22
5.5.2	Gastheerspecifieke <i>Salmonella</i>	23
5.5.3	Niet-gastheerspecifieke <i>Salmonella</i>	23
5.5.4	Begeleiding probleembedrijven	27
5.5.5	Projecten.....	28
5.6	Broeierijhygiëne	30
5.6.1	Datacollectie	30
5.6.2	Trendobservatie.....	32
6	Bijlage	33

1 Inleiding

DGZ legt jaarlijks een rapport van de sanitaire diergeneeskundige begeleiding voor aan het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV). Het rapport is opgesteld als een situatieschets van de gezondheidstoestand van pluimvee in Vlaanderen met betrekking tot bestaande, opduikende en heropduikende infectieuze ziekten. Dit rapport geeft een overzicht van de bedrijfsbezoeken, analyse en resultaten uitgevoerd gedurende het voorbije kalenderjaar in het kader van de sanitaire begeleiding, evenals waar mogelijk een trendobservatie. Een gelijkaardig rapport wordt eveneens opgemaakt voor herkauwers en varkens.

2 Lijst van de gebruikte afkortingen

AGP	Agargel precipitatie
As	Antistof
ELISA	Enzyme-linked immunosorbent assay
FAVV	Federaal agentschap voor de veiligheid van de voedselketen
HI	Hemagglutinatie inhibitietest
PCR	Polymerase chain reaction

3 Schets van de veehouderij in Vlaanderen

Tabel 1: Overzicht van het aantal actieve beslagen en nutsdieren in Vlaanderen (situatie op 31/12/21) en vergelijking met het voorafgaande kalenderjaar.

Diersoort	2021		2022	
	Aantal beslagen	Aantal dieren	Aantal beslagen	Aantal dieren
Rundvee*	13.695	1.091.877	13.242	1.090.758
Vleeskalveren	251	167.566	248	160.672
Schape ¹	17.411	116.258	17.485	107.401
Geiten ¹	7.650	77.291	7.957	84.065
Hertachtigen ¹	1.510	5.806	1.517	5.231
Pluimvee**	2.579	76.443.537	2.642	80.748.876
Loopvogels	46	5.019	59	5.000
Konijnen	21	80.362	25	89.978
Fokvarkens	5.398	431.894	5.332	424.367
Vleesvarkens		4.567.473		4.491.645

¹: Op basis van de 15-decembertelling.

*Voor rundvee zijn de tijdelijk leegstaande beslagen ook opgenomen in de aantallen.

** Voor pluimvee zijn de gegevens exclusief hobbyhouderij én met inbegrip van broeierijcapaciteit.

4 Bedrijfsbezoeken

Tabel 2: Bedrijfsbezoeken van DGZ-dierenartsen in 2022

Diersoort	Reden bedrijfsbezoek	Aantal bedrijfsbezoeken
Pluimvee	Salmonella pluimvee en bioveiligheid	8
	Bedrijfsbegeleiding	24
	Project NCD	18
	Overige	1
	Totaal	51

5 Monitoring pluimveeziekten

5.1 Newcastle disease virus (NCD)

Situatie van NCD bij pluimvee in 2022

Bij professioneel gehouden pluimvee werden in 2022 geen uitbraken van NCD vastgesteld. Het aantal PCR-analyses voor NCD is ongeveer gelijk gebleven in vergelijking met 2021.

Een groot aantal van de NCD-analyses gebeurt omwille van export van pluimvee, ook bij monsternames van moederdieren waarvan de vleeskuikens geëxporteerd worden naar Nederland.

Vaccinatie tegen NCD is verplicht voor alle pluimveebedrijven met meer dan 100 stuks pluimvee. De antistoftiter verkregen na vaccinatie is afhankelijk van onder andere het gebruikte vaccin, de vaccinatiemethode en het tijdstip van bloedafname na de vaccinatie. Deze informatie is niet gekend bij DGZ waardoor geen uitspraak gedaan kan worden over welke titerwaarden effectieve bescherming bieden en een trendobservatie van de gemiddelde titers per jaar niet zinvol is.

5.1.1 Datacollectie

De vaccinatie van pluimvee tegen Newcastle disease virus (NCD) is verplicht voor alle pluimveebedrijven met meer dan 100 stuks pluimvee. Hemagglutinatie-inhibitie (HI) heeft vooral als doel een beeld te krijgen van de antistoftiters verkregen na vaccinatie. PCR wordt uitgevoerd in het kader van verhoogde waakzaamheid.

Tabel 3: Overzicht analyses voor Newcastle disease virus (NCD) bij pluimvee in 2022

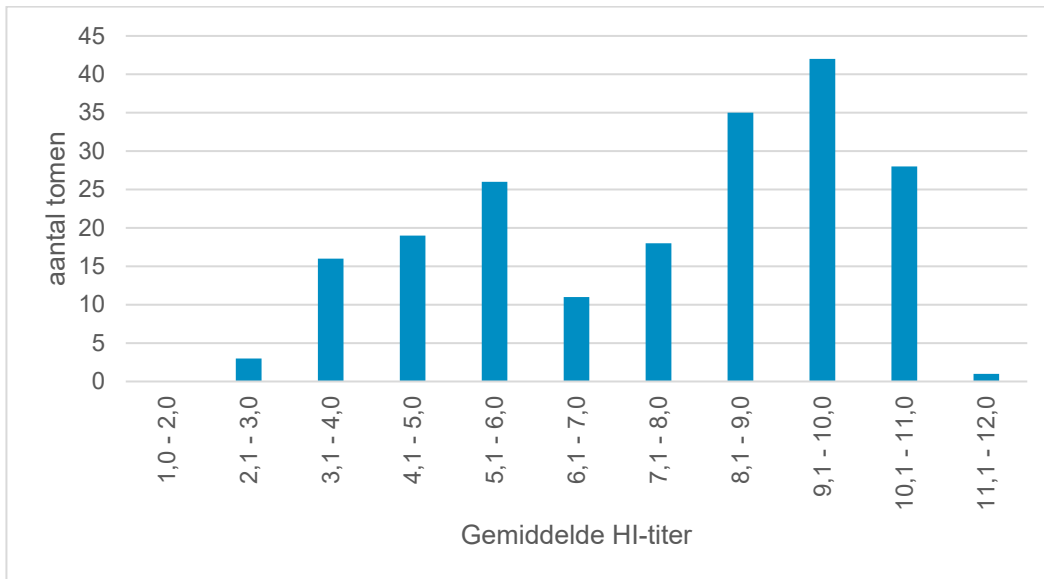
Analyses NCD	Aantal
Aantal onderzochte beslagen	602
Aantal geteste monsters	18.569
Aantal analyses	18.586
Aantal inzendende dierenartsen	47

Tabel 4: Aantal analyses per onderzoeksmotief voor Newcastle disease virus (NCD) bij pluimvee in 2022

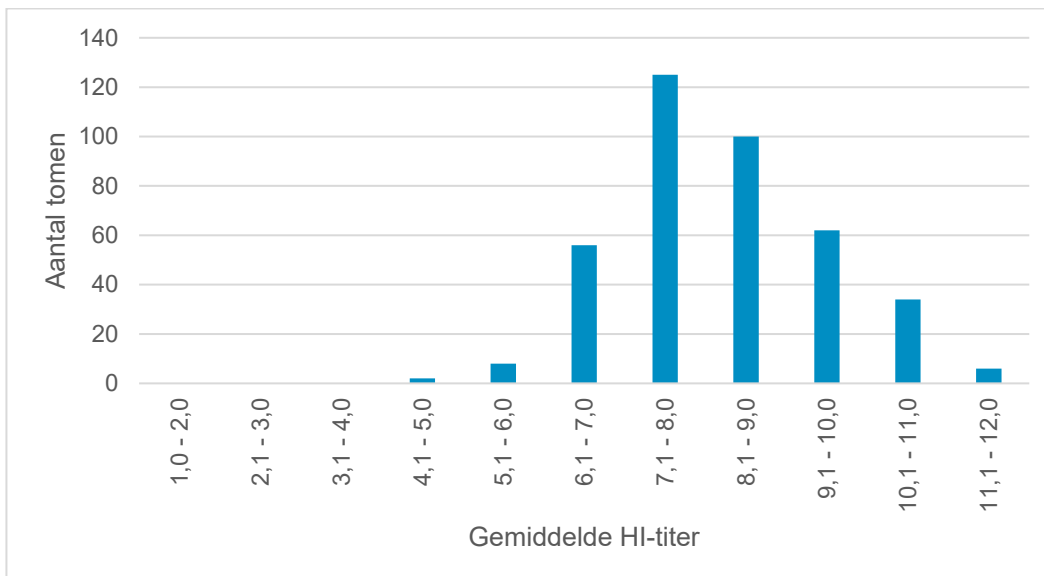
Onderzoeksmotief	NCD HI As (serum)	NCD PCR (Sciensano)	NCD isolatie (Sciensano)	Totaal
Diagnostiek	16.348	0	0	16.348
Uitvoer	1.967	0	0	1.967
Verhoogde waakzaamheid AI/NCD	0	254	17	271
Totaal	18.315	254	17	18.586

Het aantal serummonsters voor de hemagglutinatie-inhibitietest per toom varieert. Met de antistoftiter van elk van deze monsters wordt een gemiddelde HI-titer van de toom berekend.

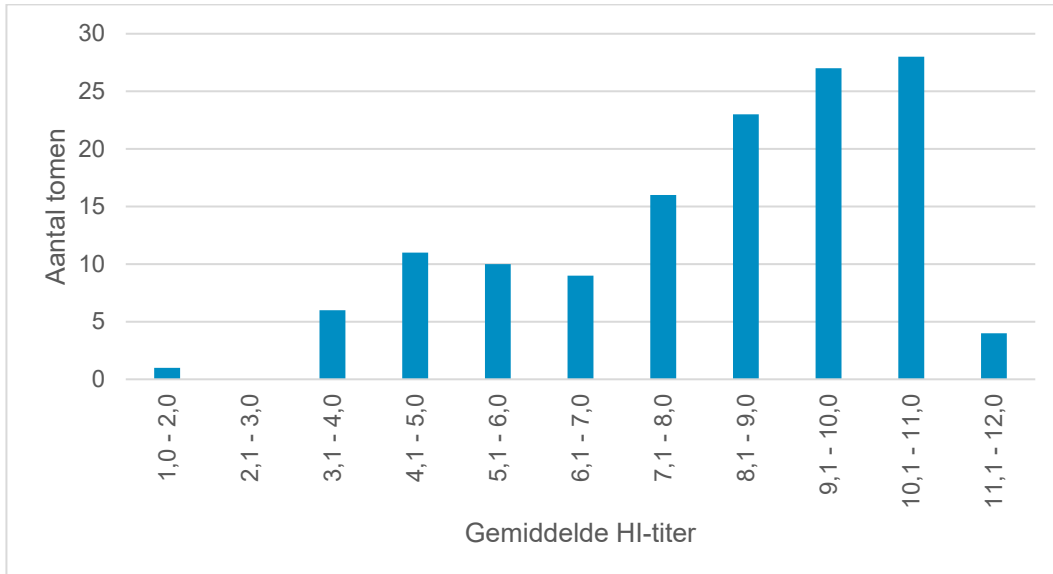

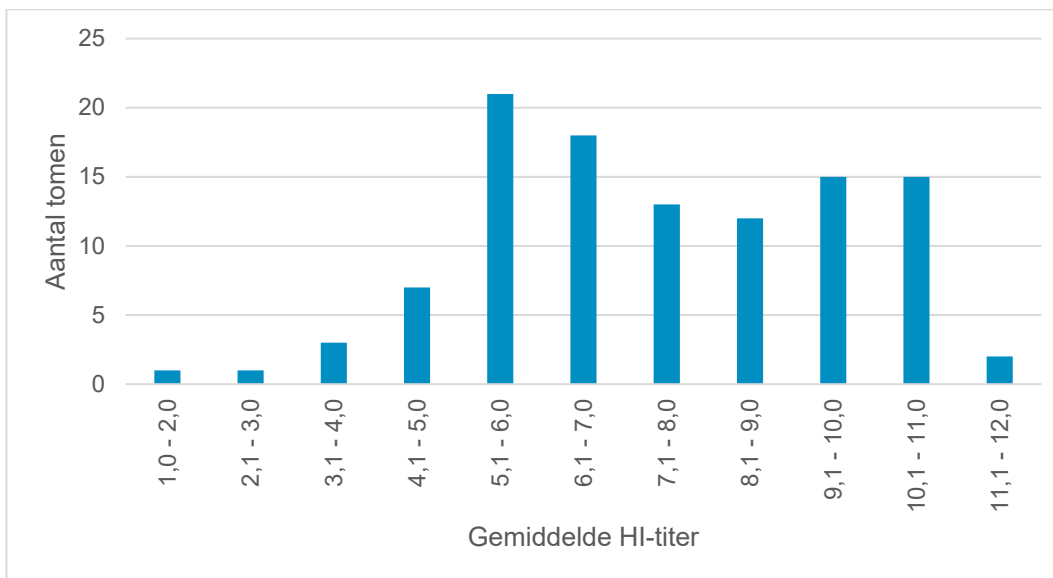
Figuur 1: Resultaten Newcastle disease virus (NCD) HI bij fokpluimvee (opfokfase) in 2022 (199 tomen)

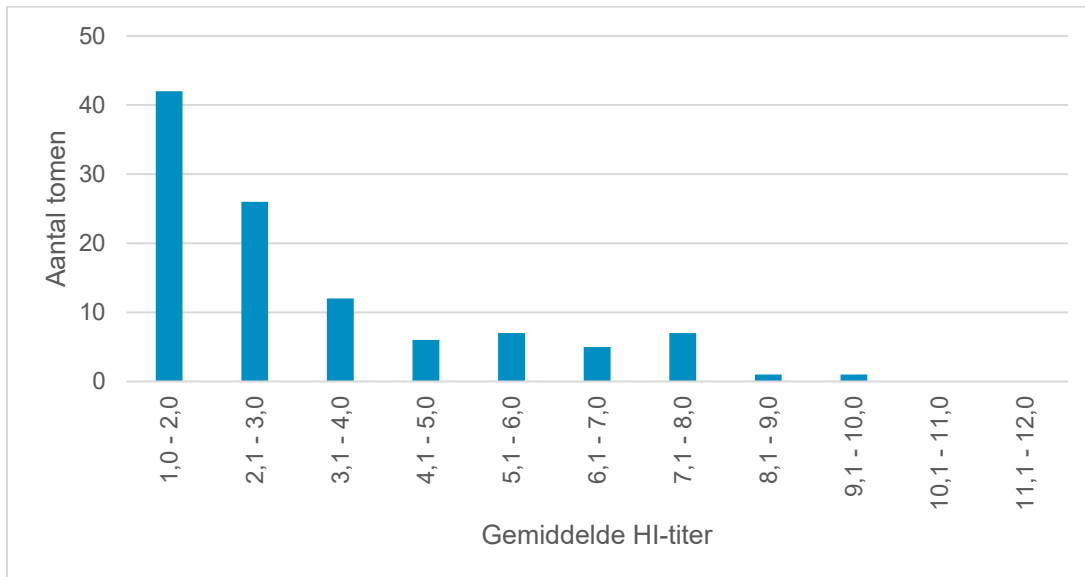
Figuur 2: Resultaten Newcastle disease virus (NCD) HI bij fokpluimvee (productiefase) in 2022 (393 tomen)

Figuur 3: Resultaten Newcastle disease virus (NCD) HI bij gebruikspluimvee type leg (opfokfase) in 2022 (135 tomen)

Figuur 4: Resultaten Newcastle disease virus (NCD) HI bij gebruikspluimvee type leg (productiefase) in 2022 (108 tomen)

Figuur 5: Resultaten Newcastle disease virus (NCD) HI bij gebruikspluimvee type vlees in 2022 (107 tomen)

Tabel 5: Resultaten Newcastle disease virus (NCD) PCR bij pluimvee in 2022

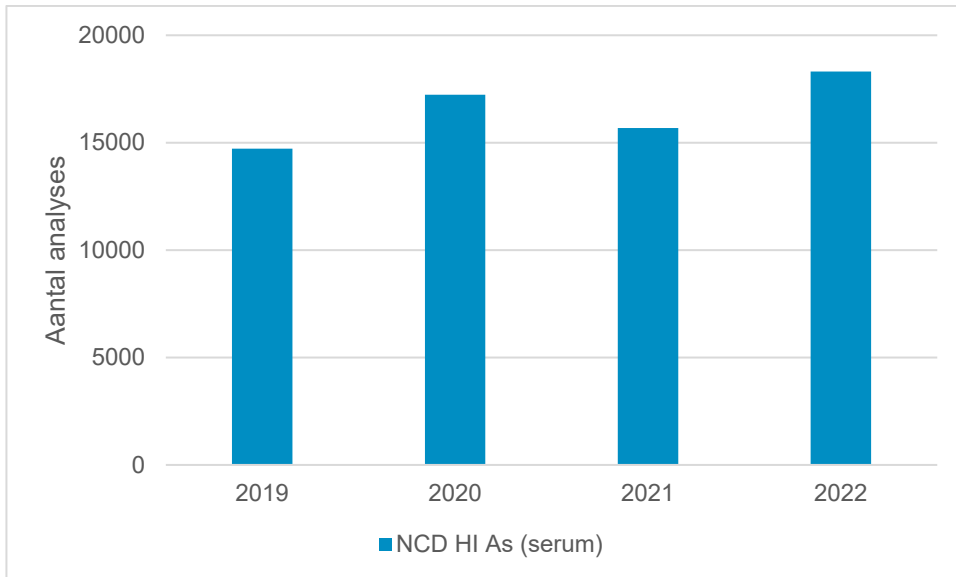
Resultaat	NCD PCR (Sciensano)	
	Aantal	%
Negatief	226	89,0%
Ongeldig resultaat*	0	0,0%
Positief	28	11,0%
Totaal	254	100%

*: Bij monsters met een onvoldoende monsterkwaliteit werd geen analyse uitgevoerd en werd het resultaat als 'ongeldig' gerapporteerd.

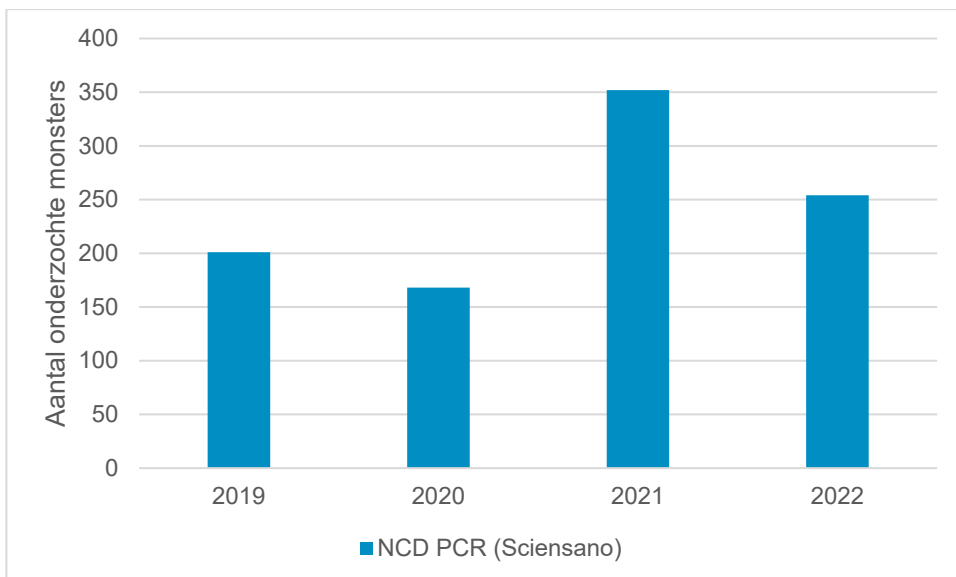
Bij 17 van de 28 monsters die positief testten op PCR werd een virusisolatie uitgevoerd, waarvan 15 bij gebruikspluimvee type vlees en 2 bij opfok gebruikspluimvee type leg. Dertien van deze isolaties waren positief, waarbij een lentogene stam werd teruggevonden. De overige vier virusisolaties waren negatief.

5.1.2 Trendobservatie

Figuur 6: Evolutie aantal Newcastle disease virus (NCD) HI-testen bij pluimvee per jaar

Figuur 7: Evolutie aantal Newcastle disease virus (NCD) PCR-testen bij pluimvee per jaar

5.2 Aviaire influenzavirus

Situatie van aviaire influenza bij pluimvee in 2022

In 2022 werden er uitbraken met hoogpathogene aviaire influenza vastgesteld bij zowel pluimveebedrijven, als particuliere houders en handelaars en ook in een dierenpark. Ook bij de wilde vogels werd het virus op vele plaatsen vastgesteld. De gevallen bij wilde vogels bereikten een ongezien hoogtepunt.

- De eerste uitbraak van het jaar vond plaats begin januari bij een vogelhandelaar in Bocholt. Dit leidde tot de eerste afbakening van een bescherming- en bewakingszone van het jaar.
- In heel 2022 werd HPAI vastgesteld op **11 commerciële pluimveebedrijven**, allen behorende tot het subtype H5N1. Deze bedrijven bevonden zich in Meulebeke, Sint-Laureins, Wingene, Tongeren, Hoogstraten, Turnhout en Houthulst.
- Daarnaast werden er ook uitbraken waargenomen bij **10 particuliere houders** en **7 handelaren**. Deze uitbraken bevonden zich in Bocholt, Vrasene, Zoutleeuw, Roeselare, Beernem, Zwevezele, Diksmuide, Theux, Evergem, Aywaille, Eke, Brugelette, Lennik, Lontzen, Sint-Truiden en Durbuy.

Naast de gevallen bij pluimvee en wilde vogels, werd het virus in België ook aangetoond in fretten, vossen en bunzingen.

5.2.1 Datacollectie

Tabel 6: Overzicht analyses voor aviair influenzavirus (AI) bij pluimvee in 2022

Analyses AI	Aantal
Aantal onderzochte beslagen	656
Aantal geteste monsters	22.550
Aantal analyses	22.800
Aantal inzendende dierenartsen	73

Tabel 7: Aantal antistofanalyses per onderzoeksmotief voor aviarië influenzavirus (AI) bij pluimvee in 2022

Onderzoeksmotief	AI AGP As (serum)	AI ELISA As (serum)	AI HI H3 As (Sciensano)	AI HI H5 As (Sciensano)	AI HI H7 As (Sciensano)	Totaal
Diagnostiek	8.785	5.935	0	105	105	14.930
Uitvoer	1.892	1.030	0	11	11	2.944
Totaal	10.677	6.965	0	116	116	17.874

Tabel 8: Aantal PCR-analyses/monsters per onderzoeksmotief voor aviarië influenzavirus (AI) bij pluimvee in 2022

Onderzoeksmotief	AI PCR*	AI PCR (Sciensano)*	AI PCR H3 (Sciensano)	AI PCR H5 (Sciensano)	AI PCR H7 (Sciensano)	Totaal
Diagnostiek	1.629	1.680	0	0	0	3.309
Uitvoer	0	0	0	0	0	0
Verhoogde waakzaamheid AI/NCD	52	1.521	2	37	5	1.617
Totaal	1.681	3.201	2	37	5	4.926

*omvat zowel gepoolde als individuele monsters.

Tabel 9: Resultaten aviarië influenzavirus (AI) AGP bij pluimvee in 2022*

Resultaat	AI AGP As (serum)			
	Fokpluimvee		(opfok) Gebruik-leg	
	Aantal	%	Aantal	%
Negatief	7.288	99,96%	2.912	100%
Niet interpreteerbaar	0	0,0%	0	0,0%
Positief	3	0,04%	0	0,0%
Totaal	7.291	100%	2.912	100%

*: Voor 617 monsters was de categorie niet gedefinieerd of ging het om hobbypluimvee. Deze waren allemaal negatief

Tabel 10: Resultaten aviarië influenza virus (AI) ELISA bij pluimvee in 2022*

Resultaat	AI ELISA As (serum)			
	Fokpluimvee		(opfok) Gebruik-leg	
	Aantal	%	Aantal	%
Negatief	4.892	97,6%	1.092	95,6%
Niet interpreteerbaar	39	0,8%	22	1,9%
Positief	79	1,6%	28	2,5%
Totaal	5.010	100%	1.142	100%

*: Voor 617 monsters was de categorie niet gedefinieerd of ging het om hobbypluimvee. Tien van deze monsters hadden een positief resultaat en vijf een niet interpreteerbaar resultaat.

Tabel 11: Resultaten PCR-analyses/monsters voor aviarië influenza virus (AI) bij pluimvee in 2022

Resultaat	AI PCR		AI PCR (Sciensano)	
	Aantal	%	Aantal	%
Negatief	1.674	99,6%	3.125	98,0%
Ongeldig resultaat	0	0,0%	30	0,9%
Positief*	7	0,4%	36	1,1%
Totaal	1.681	100%	3.191**	100%

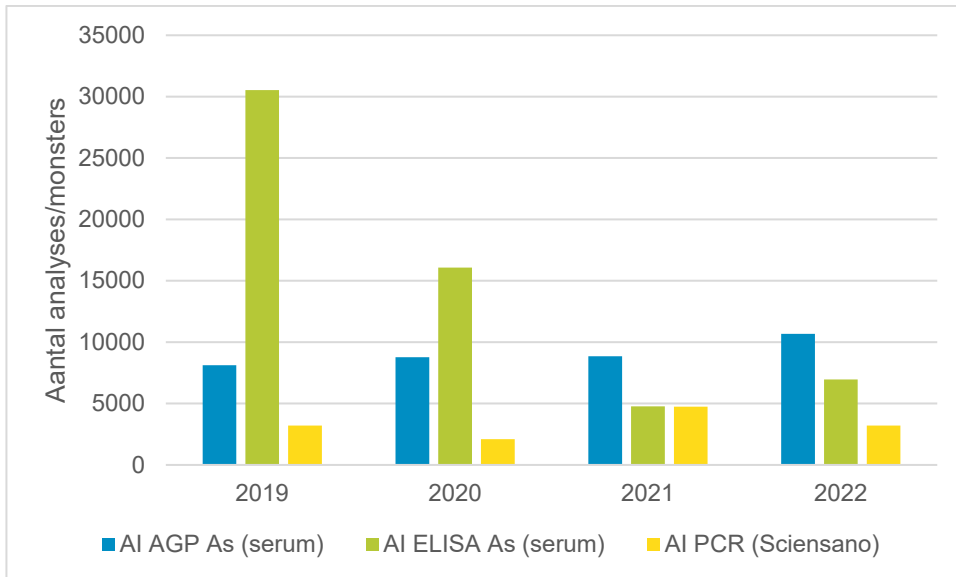
*: Combinatie van positieve en twijfelachtige resultaten

** : Van 10 monsters werd geen resultaat gerapporteerd

Vijfendertig van de 37 monsters onderzocht met de H5-PCR testten positief. Deze monsters waren afkomstig van zes bedrijven, waarvan één hobbyhouder van fazanten. De PCR-testen voor H3 en H7 waren allemaal negatief.

5.2.2 Trendobservatie

Figuur 8: Evolutie aantal analyses/monsters voor aviaire influenzavirus (AI) bij pluimvee per jaar

In 2019 was er een sterke toename van de PCR- en ELISA-testen omwille van de H3-problematiek waarmee de Belgische pluimveesector te kampen had. De jaren daarna daalde het aantal testten zichtbaar.

5.3 *Mycoplasma gallisepticum*

Situatie van *Mycoplasma gallisepticum* bij pluimvee in 2022

Mycoplasma Gallisepticum wordt in België wettelijk bestreden bij vermeerderingspluimvee en op legbedrijven die een toelating hebben voor intracommunautaire handel. In 2022 werden er uitbraken gedetecteerd in het kader van het officiële monitoringsprogramma. De vorige uitbraken die in dit kader werden vastgesteld, dateren van 2019. Het eerste officiële geval werd bevestigd midden januari 2022, waarna er verspreid over het hele jaar 14 beslagen positief testten, het laatste begin december.

5.3.1 Datacollectie

Tabel 12: Overzicht analyses voor *Mycoplasma gallisepticum* (MG) bij pluimvee in 2022

Analyses MG	Aantal
Aantal onderzochte beslagen	556
Aantal geteste monsters	47.836
Aantal analyses	47.845
Aantal inzendende dierenartsen	48

Bemonstering voor onderzoek op *Mycoplasma gallisepticum* gebeurt door DGZ of Arsia bij elke toom fokkippen en fokkalkoenen. De aantallen hier weergegeven zijn gegevens van DGZ. Bij elke toom leghennen in productie op bedrijven met een toelating voor intracommunautaire handel en elke toom legpoeljen die bestemd is voor intracommunautaire handel, gebeurt de bemonstering door de bedrijfsdierenarts.

De bemonstering vindt plaats twee weken voor de overplaatsing naar de legeenheid, op 22 weken (kippen) of 34 weken (kalkoenen), en vervolgens om de twaalf weken.

Tabel 13: Aantal analyses/monsters per onderzoeksmotief voor *Mycoplasma gallisepticum* (MG) bij pluimvee in 2022

Onderzoeksmotief	MG agglutinatie As (serum)	MG ELISA As (serum)	MG PCR**	MG/MS PCR (Sciensano)*	MG ELISA As (serum) (Sciensano)	Totaal
Diagnostiek	324	5.027	10.213	60	9	15.635
Hercontrole (opdracht FAVV)	0	0	0	400	0	400
Uitvoer	20	120	1.080	0	0	1.220
Opvolging	0	0	30.590	0	0	30.590
Totaal	344	5.147	41.883	460	9	47.845

*: Gecombineerde *Mycoplasma gallisepticum*/*Mycoplasma synoviae* PCR

**omvat zowel gepoolde als individuele monsters.

Tabel 14: Resultaten agglutinatietesten *Mycoplasma gallisepticum* (MG) bij pluimvee in 2022

Resultaat	MG agglutinatie As (serum)							
	Fokpluimvee				Gebruik-leg			
	Opfok		Productie		Opfok		Productie	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Negatief	206	99,5%	38	100%	99	100%	0	0,0%
Niet interpreteerbaar	1	0,5%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Positief	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Totaal	207	100%	38	100%	99	100%	0	100%

Tabel 15: Resultaten *Mycoplasma gallisepticum* (MG) ELISA bij pluimvee in 2022

Resultaat	MG ELISA As (serum) (Sciensano)		MG ELISA As (serum)							
			Fokpluimvee				Gebruik-leg			
	Opfok		Productie		Opfok		Productie			
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Negatief	9	100%	4.071	99,6%	541	100%	441	96,1%	60	98,4%
Positief	0	0,0%	15	0,4%	0	0,0%	18	3,9%	1	1,6%
Twijfelachtig	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Totaal	9	100%	4.086	100%	541	100%	459	100%	61	100%

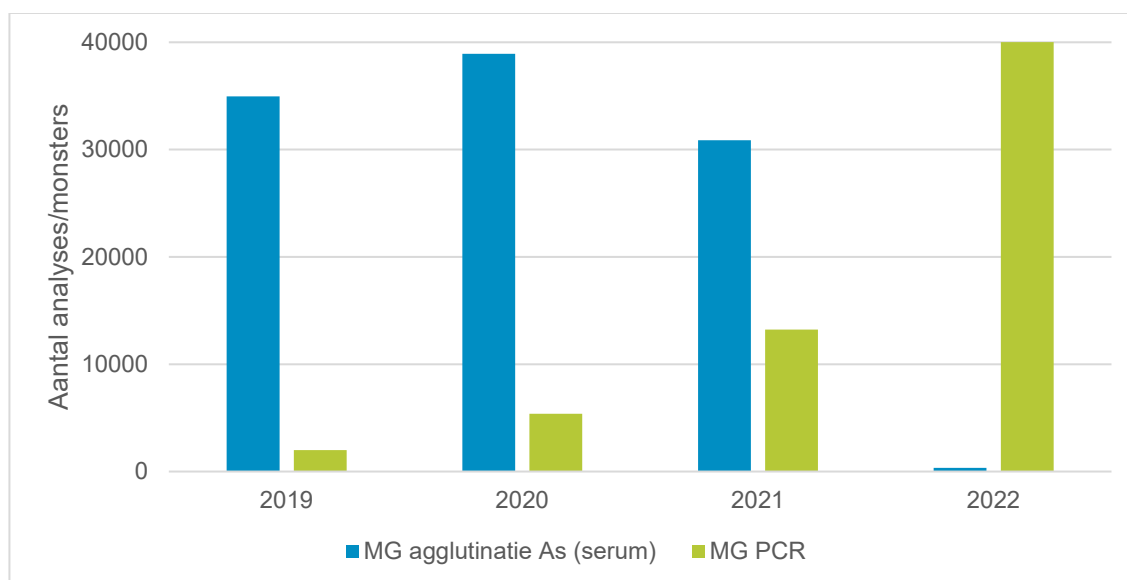
Tabel 16: Resultaten *Mycoplasma gallisepticum* (MG) en *Mycoplasma synoviae* (MS) PCR bij pluimvee in 2022

Resultaat	MG PCR									
	Fokpluimvee				Gebruik-leg				Gebruik-vlees	
	Opfok		Productie		Opfok		Productie			
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Negatief	9.260	99,0%	27.663	99,4%	1.313	100%	1.258	100%	171	100%
Positief*	90	1,0%	149	0,5%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Inhibitie	0	0,0%	20	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Totaal	9.350	100%	27.832	100%	1.313	100%	1.258	100%	171	100%

*PCR's met positief of twijfelachtig resultaat worden in bovenstaande tabel als niet-negatief weergegeven.

Van 1.961 monsters was de categorie niet gedefinieerd, maar deze testten allemaal negatief. Daarnaast werden bij Sciensano 460 monsters onderzocht met de MG/MS PCR, de meerderheid met motief 'Hercontrole (opdracht FAVV)', waarbij 300 monsters positief waren voor MG.

5.3.2 Trendobservatie

Figuur 9: Evolutie aantal analyses/monsters voor *Mycoplasma gallisepticum* (MG) bij pluimvee per jaar

In 2022 was er een sterke daling van het aantal snelle agglutinatietesten en een sterke stijging van het aantal PCR's waar te nemen. Sinds begin 2022 is het toegelaten om de PCR uit te voeren als eerstelijnstest in het officiële monitoringsprogramma, dit verklaart de verschuiving van de analysemethodes.

5.4 *Mycoplasma meleagridis*

Situatie van *Mycoplasma meleagridis* bij kalkoenen in 2022

Mycoplasma meleagridis veroorzaakt enkel ziekte bij kalkoenen. In 2022 waren er geen positieve resultaten voor *Mycoplasma meleagridis*.

5.4.1 Datacollectie

Tabel 17: Overzicht analyses voor *Mycoplasma meleagridis* (MM) bij pluimvee in 2022

Analyses MM	Aantal
Aantal onderzochte beslagen	2
Aantal geteste monsters	120
Aantal analyses	120
Aantal inzendende dierenartsen	2

Tabel 18: Aantal analyses per onderzoeksmotief voor *Mycoplasma meleagridis* (MM) bij pluimvee in 2022

Onderzoeksmotief	MM agglutinatief As (serum)	Totaal
Opvolging	60	60
Uitvoer	60	60
Totaal	120	120

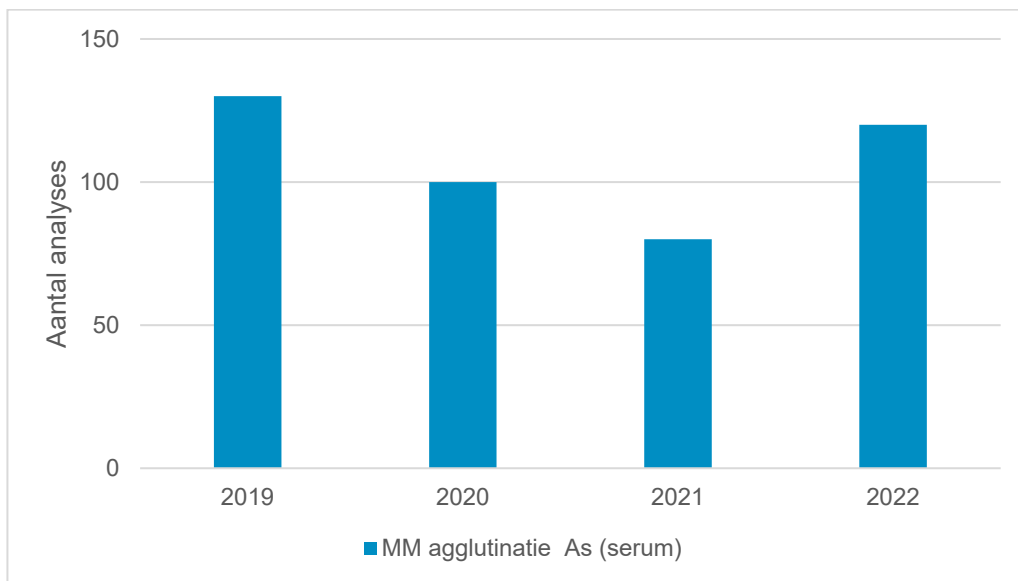
Tabel 19: Resultaten analyses voor *Mycoplasma meleagridis* (MM) bij pluimvee in 2022

Resultaat	MM agglutinatief As (serum)	
	Aantal	%
Negatief	120	100
Positief	0	0,0
Totaal	120	100

Monsters voor onderzoek op *Mycoplasma meleagridis* worden serologisch onderzocht twee weken voor de overplaatsing naar de leegeheid, op 32 weken en vervolgens om de twaalf weken. Op deze monsters doet DGZ een snelle plaatagglutinatietest als eerstelijnstest.

5.4.2 Trendobservatie

Figuur 10: Evolutie aantal agglutinatietesten voor *Mycoplasma meleagridis* (MM) bij kalkoenen per jaar

5.5 *Salmonella* species

5.5.1 Datacollectie

Situatie van *Salmonellabesmettingen* bij pluimvee in 2021

In 2022 voldeed België aan de vooropgestelde Europese doelstellingen voor *Salmonella* bij alle pluimveecategorieën¹. Volgende prevalenties van de te bestrijden serotypen werden waargenomen: 0,84% bij fokpluimvee, 1,52% bij legpluimvee, 0,15% bij vleeskippen en 0% bij vleeskalkoenen. Bij vleeskippen was *Salmonella* Infantis net als in 2021 het meest voorkomende serotype. De kalkoenen bleven net als de vier voorgaande jaren vrij van dit serotype. Bij leghennen was *S. Enteritidis* het meest voorkomende serotype.

Tijdens de opfokfase van het **fokpluimvee** was geen van de tomen positief voor een van de te bestrijden serotypen opgenomen in de wettelijke lijst¹. Bij **fokpluimvee** in de productiefase waren er vijf productiebedrijven positief voor een wettelijk te bestrijden serotype: twee tomen voor *Salmonella* Typhimurium (waarvan een toom voor de monofasische variant), één toom voor *Salmonella* Infantis en daarnaast waren er ook twee tomen positief voor *Salmonella* Enteritidis. Er waren geen opfok fokbedrijven positief voor een wettelijk bestreden serotype.

Bij de opfokfase van de **leghennen** waren er in 2022 geen tomen positief voor de wettelijk bestreden serotypes¹. Bij leghennen in de productiefase waren tien tomen positief voor *Salmonella* Enteritidis en geen enkele voor *S. Typhimurium*.

Het percentage **vleeskippentomen** dat in 2022 positief was voor *Salmonella* Enteritidis of *Salmonella* Typhimurium bij uitgangscntrole bedroeg 0,15%, dit is een daling ten opzichte van 2021.

(Met dank aan Sciensano voor de berekening van de jaarlijkse prevalenties. De laboratoriumanalyses van salmonella bij fokpluimvee werden uitgevoerd door DGZ, ARSIA en FAVV. Bij de overige pluimveecategorieën gebeurden de analyses door DGZ, ARSIA, Lavetan, Poulpharm en FAVV.)

¹ Europese doelstellingen voor het terugdringen van *Salmonella* (Verordening (EG) nr. 2160/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 17 november 2003 inzake de bestrijding van *Salmonella* en andere specifieke door voedsel overgedragen zoönoseverwekkers):

- **Fokpluimvee** : jaarlijks maximumpercentage van tomen volwassen fokpluimvee positief voor *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium, *Salmonella* Hadar, *Salmonella* Infantis, *Salmonella* Virchow en *Salmonella* Paratyphi B varians Java mag maximum 1% bedragen.
- **Legkippen**: jaarlijks maximumpercentage van tomen volwassen leghennen positief voor *Salmonella* Enteritidis en *Salmonella* Typhimurium mag maximum 2% bedragen.
- **Vleeskippen**: jaarlijks maximumpercentage van tomen vleeskippen positief voor *Salmonella* Enteritidis en *Salmonella* Typhimurium mag maximum 1% bedragen.
- **Vleeskalkoenen**: jaarlijks maximumpercentage van tomen vleeskalkoenen positief voor *Salmonella* Enteritidis en *Salmonella* Typhimurium mag maximum 1% bedragen.

Tabel 20: Aantal analyses voor *Salmonella*-species bij pluimvee in 2022

Analyse	Aantal analyses	% positieve resultaten
<i>Salmonella</i> gallinarum/pullorum (organen)	1.717	0,0%
<i>Salmonella</i> isolatie volgens ISO6579 D bij fokpluimvee, gebruikspluimvee en op monsters van broeierijen	56.046	0,6%
<i>Salmonella</i> isolatie volgens ISO6579 D op pools swabs (hygiënecontrole pluimveestallen)	474	3,2%
Totaal	58.236	

De hygiënecontrole (swabs) van een pluimveestal tijdens de eerstvolgende leegstand gebeurt telkens een pluimveetoom positief test voor *Salmonella*. Zo wordt nagegaan of de reiniging en ontsmetting tijdens de leegstand voldoende was om *Salmonella* uit de stal te elimineren. Dit verklaart het hoger percentage positieve resultaten bij deze analyses.

5.5.2 Gastheerspecifieke *Salmonella*

Salmonella Gallinarum en *Salmonella* Pullorum behoren tot de *Salmonella*-species die zeer pathogeen zijn voor pluimvee. *Salmonella* Arizonae kan ziekte veroorzaken bij kalkoenen.

In 2022 testte geen enkel bedrijf positief voor *Salmonella* Gallinarum/Pullorum.

5.5.3 Niet-gastheerspecifieke *Salmonella*

De niet-gastheerspecifieke *Salmonella*'s zijn verantwoordelijk voor voedselgerelateerde zoönotische salmonellose. Voorbeelden van deze zoönotische *Salmonella*'s zijn *Salmonella* Enteritidis en *Salmonella* Typhimurium, inclusief de monofasische variant.

Tabel 21: *Salmonella*-serotypes van positieve monsters van fokpluimvee in de productiefase 2022

Serotypes	Aantal monsters	Aantal tomen	Aantal beslagen
S. Typhimurium (monofasische variant)	1	1	1
S. Typhimurium	1	1	1
S. Enteritidis	3	2	2
S. Coeln	1	1	1
S. Mbandaka	2	1	1
S. Infantis	1	1	1
S. Ohio	1	1	1
S. Rissen	1	1	1

Tabel 22: *Salmonella*-serotypes van positieve monsters van gebruikspluimvee type leg in de productiefase 2022

Serotypes	Aantal monsters	Aantal tomen	Aantal beslagen
S. Give	1	1	1
S. Isangi	1	1	1
S. Anatum	1	1	1
S. Kedougou	1	1	1
S. Kottbus	1	1	1
S. Enteritidis	16	10	10
S. Minnesota	1	1	1
S. Infantis	6	3	3
S. Livingstone	2	2	2
S. Mbandaka	5	4	4
S. Szentes	1	1	1
S. Senftenberg	3	3	3
S. Subspecies I (enterica) I 3,10:1,v:-	1	1	1
S. Subspecies IIIb (diarizonae) IIIb 61:-:1,5	1	1	1

Tabel 23: *Salmonella*-serotypes van positieve monsters van gebruikspluimvee type vlees bij ingangscntrole 2022

Serotypes	Aantal monsters	Aantal tomen	Aantal beslagen
S. Infantis	2	2	2
S. Enteritidis	3	3	3
S. Agona	1	1	1
S. Coeln	4	4	4
S. Livingstone	1	1	1
S. Paratyhi B var Java	4	4	4
S. Typhimurium	1	1	1
S. Yoruba	1	1	1

Tabel 24: *Salmonella*-serotypes van positieve monsters van gebruikspluimvee type vlees op uitgangscntrole 2022

Serotypes	Aantal monsters	Aantal tomen	Aantal beslagen
S. Typhimurium (monofasische variant)	5	5	5
S. Agama	2	2	2
S. Agona	2	2	2
S. Ajiobo	1	1	1
S. Anatum	3	3	2
S. Brandenburg	1	1	1
S. Coeln	2	2	2
S. Derby	9	9	6
S. Enteritidis	3	3	3
S. Indiana	1	1	1
S. Infantis	99	92	51
S.Kottbus	1	1	1
S.Kua	1	1	1
S. Livingstone	4	4	2
S. Minnesota	5	4	4
S. Ohio	9	8	7
S. Paratyphi B var. Java	62	55	42
S. Rissen	1	1	1

S. Senftenberg	2	2	2
S. Soerenga	1	1	1
S. Stanley	1	1	1
S. Typhimurium	9	9	9
S. Virchow	22	21	16
S. Yoruba	3	3	2
S. Zega	1	1	1

Tabel 25: *Salmonella*-serotypes van positieve monsters van vleeskalkoenen bij uitgangscntrole 2022

Serotypes	Aantal monsters	Aantal tomen	Aantal beslagen
S. Stanley	1	1	1

Tabel 26: *Salmonella*-serotypes van positieve monsters van hygiënecontroles (swabs) genomen in pluimveestallen en geanalyseerd in 2022

Serotypes hygiënecontroles pluimveestallen	Aantal positieve monsters
S. Ohio	1
S. Chester	1
S. Infantis	10
S. Typhimurium (monofasische variant)	1
S. Paratyphi B.L(+tartrate+(var. Java)	2

5.5.4 Begeleiding probleembedrijven

Het koninklijk besluit van 21 september 2020 betreffende de bestrijding van *Salmonella* bij pluimvee beschrijft dat een bedrijf met gebruikspluimvee type vlees dat drie keer opeenvolgend een toom positief heeft voor hetzelfde serotype zoönotische *Salmonella*, begeleid moet worden door de bedrijfsdierenarts. Voor leghennen- en fokpluimveebedrijven is er geen dergelijke definitie beschreven.

In 2022 deed DGZ acht bedrijfsbezoeken in het kader van een *Salmonella*-problematiek. Tijdens deze bezoeken bespreken de dierenarts van DGZ, de veehouder en de bedrijfsdierenarts samen de mogelijkheden voor de aanpak van het *Salmonella*probleem.

Om na te gaan of de genomen maatregelen efficiënt waren, worden er tijdens de leegstand, na reiniging en ontsmetting, swabs genomen volgens het aangepast protocol; of er gebeurt een uitgebreide coaching, waarbij sponsswabs genomen worden (zie verder).

5.5.5 Projecten

A. Aangepast protocol monsternamen met behulp van swabs:

Een *Salmonella*-positief pluimveebedrijf is verplicht om tijdens de leegstand swabs te laten nemen om na te gaan of het reinigings- en ontsmettingsprotocol voldoende efficiënt was om *Salmonella* uit de stal te verwijderen. Standaard gebeurt deze bemonstering met twee mengmonsters van elk 25 swabs. Deze bemonstering gaat na of er nog *Salmonella* aanwezig is in de stal, maar geeft weinig informatie over de risicoplakken.

Daarom biedt DGZ sinds 2012 een bemonstering met swabs volgens een aangepast protocol aan. Dit betekent dat niet twee, maar vijf mengmonsters van elk 25 swabs worden genomen en dit op vooraf gedefinieerde plaatsen. Hierdoor krijgt de veehouder een indicatie van de besmettingsbron in zijn stal en kan het reinigingsprotocol hierop afgestemd worden.

Het Sanitair Fonds financiert de serotypering van de positieve monsters. Om een oplossing te bieden voor het toenemend aantal pluimveetomen positief voor *Salmonella* Infantis werden de voorwaarden om in aanmerking te komen voor deze tussenkomst in juni 2018 aangepast. Sindsdien komen zowel vleeskuikenbedrijven als leghennenbedrijven die eenmalig positief zijn voor *Salmonella* Infantis in aanmerking.

Sinds juni 2018 kunnen pluimveebedrijven die voldoen aan onderstaande voorwaarden een beroep doen op de tussenkomst van het Sanitair Fonds:

- Vleeskippen:
  - Elke toom met een uitgangscntrole positief voor *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium, *Salmonella* Paratyphi B varians Java of *Salmonella* Infantis;
  - Elke toom met twee opeenvolgende uitgangscntroles positief voor hetzelfde serotype, maar een ander dan de vier hierboven vermelde serotypes, bv. *Salmonella* Minnesota en *Salmonella* Livingstone.
- Legkippen:
  - Elke toom positief voor *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium, *Salmonella* Paratyphi B varians Java of *Salmonella* Infantis bij ingangscntrole, monitoring of uitgangscntrole.
- Fokpluimvee:
  - Elke toom positief voor *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium, *Salmonella* Hadar, *Salmonella* Infantis, *Salmonella* Virchow of *Salmonella* Paratyphi B varians Java bij ingangscntrole, monitoring of uitgangscntrole.

In 2022 werden voor dit project twee tomen (een inrichting, twee beslagen) bemonsterd.

B. Coaching reiniging en ontsmetting – hittebehandeling:

Grondige reiniging en ontsmetting van een pluimveestal tijdens de leegstand zijn onmisbaar bij de bestrijding van *Salmonella*. Ook een hittebehandeling van de stal kan een succesvolle ontsmettingsmethode zijn. Daarom biedt DGZ – samen met de bedrijfsdierenarts en met financiële steun van het Sanitair Fonds – sinds 2017 aan pluimveehouders coaching aan bij het optimaliseren van het reinigings- en ontsmettingsprotocol.

De coaching verloopt in verschillende stappen. Na reiniging en ontsmetting volgens het gebruikelijke protocol, doet een dierenarts van DGZ samen met de veehouder en de bedrijfsdierenarts een visuele controle van de stal. Zijn alle stalonderdelen visueel rein, dan kan gestart worden met de ontsmetting van de stal. Zo niet wordt de reiniging herhaald tot alles visueel rein is.

Ontsmetten kan met commercieel verkrijgbare ontsmettingsproducten maar ook door een bijkomende hitteontsmetting van de stal. Kiest de veehouder voor een hittebehandeling, dan is voor de kosten van deze behandeling een financiële tussenkomst door het Sanitair Fonds mogelijk. Deze voorwaarden staan beschreven op de website van DGZ.

Na de ontsmetting bemonstert DGZ de stal uitgebreid met sponsswabs op vooraf gedefinieerde plaatsen. Op elke swab gebeuren drie bacteriologische onderzoeken. Het totaal aerob kiemgetal brengt in beeld hoeveel omgevingskiemen nog aanwezig zijn ondanks reiniging en ontsmetting. Daarnaast wordt het aantal enterococci geteld, wat een indicatie geeft van verontreiniging met mest. Tot slot wordt elke swab onderzocht op *Salmonella*. Bij een positief resultaat wordt het salmonellatype bepaald. Met deze resultaten kan het reinigings- en ontsmettingsprotocol nog verder bijgesteld worden.

Op de gecoachte bedrijven wordt op basis van al de verzamelde informatie een plan van aanpak opgesteld. Dit plan geeft een overzicht van de kritische punten op het bedrijf, geïllustreerd met foto's. Het toont ook de resultaten van de bioveiligheidsenquête en bevat adviezen aangevuld met een bedrijfsspecifiek protocol voor reiniging en ontsmetting. Dit protocol wordt besproken met veehouder en dierenarts en kan met wederzijds goedvinden aangepast worden. Met dit plan van aanpak kan de bedrijfsdierenarts de veehouder verder begeleiden.

In 2022 werden de coaching en hittebehandeling uitgevoerd op 1 beslag leghennen met *Salmonella* Enteritidis. Dit project werd met input van de sector in de loop van het jaar 2022 aangepast naar een uitgebreidere bemonstering en opvolging.

C. SalInf-project

Het SalInf-project is een tijdelijk project waarbij DGZ samen met het ILVO het persisterende karakter van *Salmonella* Infantis en mogelijke handvaten hiertegen onderzoekt. Binnen het SalInf-project worden 7 beslagen (3 bedrijven) opgevolgd met een uitgebreide bemonstering na leegstand en wekelijks tot de tomen positief testten. In kader van dit project werden er 7 bedrijfsbezoeken uitgevoerd in 2022.

5.6 Broeierijhygiëne

Broeierijhygiëne in 2022

In 2022 bezocht DGZ de broeierijen om de 6 weken om een hygiënecontrole uit te voeren. De jaarlijkse officiële controle gebeurt onaangekondigd op een dag dat er geen uitkipping is en steeds als de broeierij actief is. Seizoensbroeierijen worden daarom enkel tijdens een bepaalde periode van het jaar bemonsterd.

Van de broeierijen bemonsterd door DGZ in 2022 hadden alle broeierijen een goede tot uitstekende score voor zowel het kiemgetal als het schimmelgetal.

5.6.1 Datacollectie

Tabel 27: Overzicht hygiënecontroles broeierijen in 2022

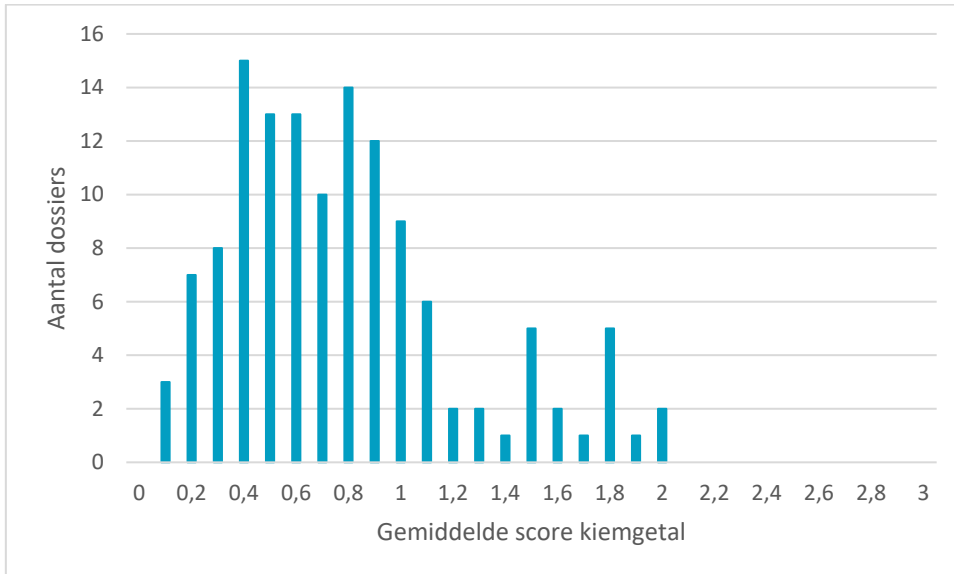
Hygiënecontroles broeierijen	Aantal
Aantal onderzochte broeierijen	21
Aantal dossiers	132

De hygiënecontrole in broeierijen gebeurt met behulp van afdrukplaatjes (Rodac-plaatjes) die volgens een bemonsteringsschema beschreven in het 'Vademecum voor het houden van pluimvee en de bestrijding van *Salmonella* bij pluimvee' van het FAVV genomen worden. Er worden 60 bacteriologische afdrukplaatjes genomen per hygiënecontrole, ongeacht de capaciteit van de broeierij. Eén keer per jaar wordt er een officiële hygiënecontrole uitgevoerd, waarbij er naast de bacteriologische plaatjes ook 60 mycologische plaatjes genomen worden.

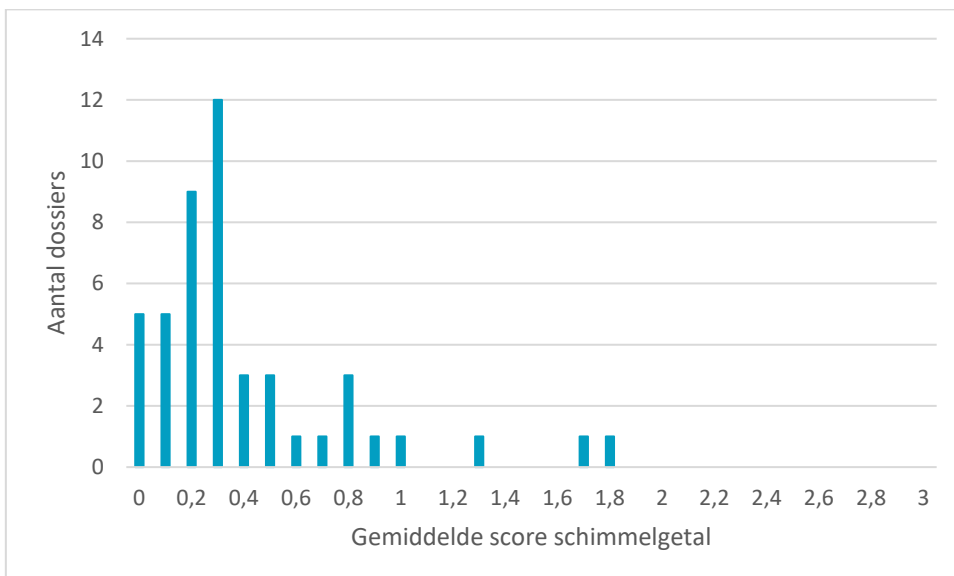
Per afdrukplaatje wordt het aantal kolonies geteld en wordt voor het kiemgetal of het schimmelgetal (*Aspergillus* species) een score toegekend. Met al deze scores wordt het broeierijgemiddelde berekend. Zowel voor het kiemgetal als voor het schimmelgetal worden onderstaande normen gehanteerd:

- score 0 - 1: uitstekend
- score 1,1 - 2: goed
- score 2,1 - 2,5: redelijk
- score 2,6 - 2,9: matig
- score 3 en meer: onvoldoende

Heeft het broeierijgemiddelde een score 'onvoldoende', dan wordt de broeierij binnen de 14 dagen opnieuw onderzocht - op haar kosten - en dit tot de resultaten bevredigend (een score van 2,9 of lager) zijn.

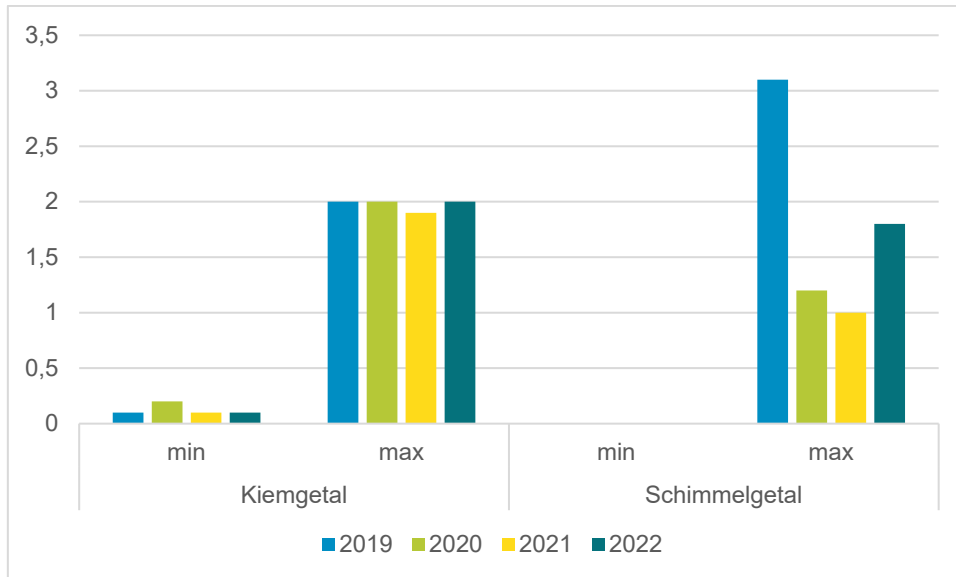
Figuur 11: Overzicht gemiddelde score kiemgetal bij broeierijhygiënecontroles in 2022 (131 dossiers)

Figuur 12: Overzicht gemiddelde score schimmelgetal bij broeierijhygiënecontroles in 2022 (47 dossiers)

5.6.2 Trendobservatie

Figuur 13: Evolutie broeierijscore kiemgetal en schimmelgetal bij broeierijhygiënecontrole per jaar

6 Bijlage

Veescoop geeft elk semester een kort overzicht van mogelijke dreigingen, opvallende bevindingen en trends in de programma's en ziekten bij herkauwers, varkens en pluimvee.

Wat DGZ opmerkte en opviel bij pluimvee in 2022 werd gepubliceerd in onderstaande edities van Veescoop, die ook terug te vinden zijn in deze bijlage:

- [Veescoop Pluimvee nr. 009 1ste semester 2022](#)
- [Veescoop Pluimvee nr. 010 2de semester 2022](#)

IN HET KORT

Mogelijke dreigingen van (her)opduikende ziekten bij pluimvee in Vlaanderen.

IN DE KIJKER

Opvallende bevindingen in het veld of vanuit de autopsiezaal van DGZ.

IN BEWEGING?

Trends in de programma's en belangrijke ziekten bij pluimvee.

Nr.009

EERSTE SEMESTER 2022

DGZ heeft oog voor pluimvee

Wat zijn de actualiteiten voor pluimvee in Vlaanderen, wat kwam er binnen in de autopsiezaal, hoe evolueren pluimveeziekten?

IN HET KORT

AI (Aviaire influenza): Het eerste semester van dit jaar werden 4 gevallen van hoogpathogene AI vastgesteld bij gedomesticeerd pluimvee. Ook bij wilde vogels blijft het virus circuleren (al 112 gevallen sinds november 2021), wat een groot risico op insleep inhoudt voor de sector.

NCD (Newcastle Disease): Eind juni werd een uitbraak van NCD bevestigd op een Spaans pluimveebedrijf. Eerder dit voorjaar werden ook al gevallen bevestigd in Zweden en Zwitserland. Wilde vogels zijn vermoedelijk de oorzaak van deze uitbraken. Ook bij ons werden dit voorjaar enkele gevallen bevestigd (lentogene stammen die laag pathogeen zijn, zie ook bij In Beweging).

Salmonella: Recent werden de officiële *Salmonella*-resultaten van 2021 gepubliceerd op de DGZ-website. Daaruit blijkt dat bij vleeskippen *Salmonella* Infantis het meest voorkomende type bij uitgangscntrole is, gevolgd door *Salmonella* Paratyphi B var. Java. Bij leghennen was *Salmonella* Enteritidis de meest voorkomende. Ook in het voorjaar van 2022 zien we dezelfde situatie, bovendien zien we over het algemeen een dalende trend in positieve tomen in vergelijking met het tweede semester van vorig jaar.

IN DE KIJKER

Uitbraken van *Mycoplasma gallisepticum* nemen toe

Mycoplasma gallisepticum (M.g.) is een bacterie die chronisch snot (Chronic Respiratory Disease of CRD) veroorzaakt en is aangifteplichtig in België. Dit voorjaar waren er 3 bedrijven met commercieel pluimvee in België die positief testten voor M.g. in de officiële monitoring. Ook in Nederland zag men eind 2021 een toename van (klinische) uitbraken met M.g.

Mycoplasma gallisepticum kan voorkomen bij pluimvee van alle leeftijden. Jongere dieren vertonen wel sneller klinische symptomen. Een dier wordt besmet door opname van besmette partikels via de bek, de neus of via het oogslimvlies waarna de bacterie vermeerderd ter hoogte van de luchtwegen.

Veescoop? DGZ ondersteunt, ook in opdracht van het FAVV, veehouders en dierenartsen bij de bestrijding, monitoring en preventie van die ziekten.

Deze editie rapporteert over de eerste 6 maanden van 2022.

>> ZIE VOLGENDE PAGINA

Daar kan de bacterie gedurende lange tijd aanwezig blijven. Het grootste risico op verspreiding van M.g. ontstaat door direct contact tussen geïnfecteerde dieren en gevoelige dieren. Maar een positief moederdier kan ook haar nakomelingen besmetten door verticale besmetting van de eieren. Daarnaast kan de bacterie ook indirect worden verspreid via materiaal, personen, kledij, ongedierte.... Over korte afstanden kan de spreiding zelfs via de lucht gebeuren.

M.g. veroorzaakt voornamelijk ontsteking van de luchtwegen. Dieren die besmet zijn met de bacterie zullen dus vooral problemen hebben met de ademhaling, zoals proesten, rochelen of kortademigheid. De prestaties kunnen achteruitgaan, er kan verminderde groei en een verlaagde eierproductie gezien worden. Er kan ook sprake zijn van verhoogde sterfte. Onder invloed van stressfactoren of co-infecties kunnen de symptomen verergeren.

Laboratoriumonderzoek kan uitsluitsel geven of het koppel besmet is met M.g. De bacterie zelf kan met behulp van een PCR-test aangetoond worden op tracheale swabs. Bij een autopsie kunnen ook de ademhalingsorganen onderzocht worden. Bij niet-gevaccineerd pluimvee kan men de infectie ook aan de hand van aanwezige antistoffen in het bloed detecteren, bijvoorbeeld via een ELISA-test.

Foto: Symptomen bij pluimvee dat besmet is met M.g. zijn o.a. problemen met de ademhaling maar soms zie je ook ontsteking aan de ogen.

Bioveiligheid centraal bij de preventie van *Mycoplasma gallisepticum* (M.g.)

M.g. kan omwille van verminderde prestaties en de invloed op de handel heel wat economische gevolgen met zich meebrengen. Reden te meer om het risico op insleep van de M.g.-bacterie op je bedrijf zoveel mogelijk te beperken of zelfs voorkomen. Hierbij is inzetten op een goede bioveiligheid essentieel. Ook de aanpak van andere respiratoire co-infecties is van belang.

Op legbedrijven die kampen met een M.g.-problematiek of op bedrijven waar er meerdere leeftijden aanwezig zijn, kan het aangeraden zijn om opfoktomen te vaccineren vooraleer ze op het bedrijf toekomen. Beschouw dit echter als tijdelijke maatregel want het is zeker geen vervanging voor een goede bioveiligheid en hygiëne.

IN BEWEGING?

Programma/ Ziekte	Meting	2021 (jul-dec)	2022 (jan-jun)	Trend
Hygiënogrammen	% dossiers afwijkend van norm bij veehouders	3,7%	5,2%	↑
	% dossiers afwijkend van norm bij broeierijen	0%	0%	-
<i>Mycoplasma gallisepticum</i>	dossiers met positieve resultaten	Agglutinatie: 6	Agglutinatie*: 0	n.v.t.
	dossiers met positieve resultaten	ELISA: 9	ELISA: 5	↓
	dossiers met positieve resultaten	PCR: 0	PCR: 6	↑
NCD	aantal monsters	180 monsters, 7 POS	142 monsters, 19 POS**	↑
Aviaire influenza (vogelgriep)	aantal monsters	2.680 monsters, 8 positief	2.331 monsters, 2 positief***	↓
Autopsie	dossiers pluimvee	131	153	↑
	stuks pluimvee	461	591	↑
Salmonella serotype	Pluimvee-categorie	Tomen pos in 2021 (jul-dec)	Tomen pos in 2022 (jan-jun)	Trend
<i>Salmonella</i> Enteritidis	Fokpluimvee	1	0	↓
	Leghennen	4	3	↓
	Vleeskippen/kalkoenen	2	0	↓
<i>Salmonella</i> Typhimurium	Fokpluimvee	2	1	↓
	Leghennen	1	0	↓
	Vleeskippen/kalkoenen	7	7	-
<i>Salmonella</i> Infantis	Fokpluimvee	0	0	-
	Leghennen	2	2	-
	Vleeskippen/kalkoenen	50	28	↓
<i>Salmonella</i> Paratyphi B var Java	Fokpluimvee	0	0	-
	Leghennen	0	0	-
	Vleeskippen/kalkoenen	38	9	↓

- : Situatie stabiel.

* : Geen agglutinatie-onderzoeken uitgevoerd in 1e kwartaal 2022

** : Allemaal lentogene stammen die laag pathogeen zijn

*** : 2 monsters van 1 AI-uitbraak, van de overige gevallen geen analysedata beschikbaar bij DGZ

Cijfers gebaseerd op beschikbare gegevens op 06/07/2022

IN HET KORT

Mogelijke dreigingen van (her)opduikende ziekten bij pluimvee in Vlaanderen.

IN DE KIJKER

Opvallende bevindingen in het veld of vanuit de autopsiezaal van DGZ.

IN BEWEGING?

Trends in de programma's en belangrijke ziekten bij pluimvee.

Nr.010

TWEEDE SEMESTER 2022

DGZ heeft oog voor pluimvee

Wat zijn de actualiteiten voor pluimvee in Vlaanderen, wat kwam er binnen in de autopsiezaal, hoe evolueren pluimveeziekten?

IN HET KORT

AI (Aviaire influenza): Het virus is gedurende het hele jaar aanwezig gebleven in België, waarbij het bleef circuleren in de wilde vogelpopulatie. In 2022 werden maar liefst 29 uitbraken bij gehouden pluimvee gedetecteerd, waarvan 18 op professionele pluimveebedrijven. Bijkomend werd het virus ook gevonden op een Vlaamse hobbykwekerij van fretten en enkele dode vossen.

Hygiënogrammen: In 2022 had 95% van de uitgevoerde hygiënogrammen een gunstig resultaat. Het percentage goed gereinigde pluimveestallen blijft zo op een zeer hoog niveau. Bij de hygiënecontroles op de broeierijen werd bovendien geen enkele 'onvoldoende' score vastgesteld.

Mycoplasma gallisepticum: Vorig jaar zijn er enkele uitbraken van *M. gallisepticum* vastgesteld binnen het officiële monitoringsprogramma. In de tweede helft van het jaar werd de bacterie gedetecteerd in 9 beslagen op 4 verschillende inrichtingen.

IN DE KIJKER

Belang van preventieve vaccinatie tegen de ziekte van Marek

De ziekte van Marek is een virale ziekte die voorkomt bij verschillende soorten pluimvee, hoofdzakelijk kippen. Dit zeer besmettelijke herpesvirus wordt geassocieerd met verschillende ziektebeelden, waarvan de meest gekende de neurale (klassieke Marek, aantasting van zenuwen) en de acute (viscerale Marek, tumorvorming in diverse organen, zie foto's volgende pagina) vorm zijn. Vooral jonge kuikens zijn gevoelig aan infectie en het ontwikkelen van symptomen. Omdat het virus zich vermeerderd in lymfoïde cellen tast het ook de immuniteit van het dier aan, waardoor andere ziekten kunnen ontstaan.

Symptomen kunnen optreden vanaf een leeftijd van 4 weken, maar vaak gebeurt dit pas enkele weken later. Bij reguliere vleeskuikens worden er zelden problemen met Marek gezien, bij traaggroeiers kan het aangeraden zijn om preventieve vaccinatie in te zetten om problemen te voorkomen.

Veescoop? DGZ ondersteunt, ook in opdracht van het FAVV, veehouders en dierenartsen bij de bestrijding, monitoring en preventie van dierziekten.

Deze editie rapporteert over de laatste 6 maanden van 2022.

>> ZIE VOLGENDE PAGINA

<< VERVOLG IN DE KIJKER

Foto 1: Kop van kip met duidelijke letsels (knobbelige verdikkingen) van de cutane vorm van Marek ter hoogte van de huid en kopversierselen (pijlen).

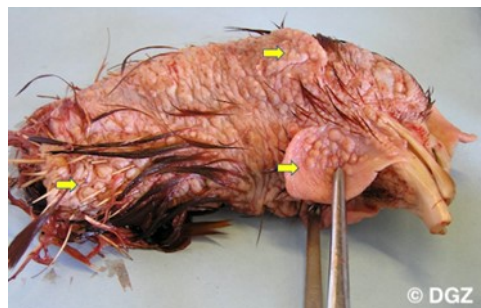

Foto 2 en 3: Lever en milt van een haan met Marek. Lever (A): meerdere oppervlakkige en diepe witte spekkige haarden; Milt (B): groot opgezette milt met meerdere oppervlakkige en diepe witte spekkige haarden (pijl).

Hoe Marek vaststellen en behandelen?

De diagnose kan gesteld worden aan de hand van de **klinische symptomen, autopsie en histologisch onderzoek**. Op microscopie wordt Marek gekarakteriseerd door mononucleaire cellulaire infiltraten in perifere zenuwen en/of meerdere andere organen en weefsels, inclusief de iris en de huid. Bij dieren met letsels kan de diagnose ook bevestigd worden via labotesten.

Er is geen behandeling mogelijk van aangetaste dieren. Daarom is de bestrijding van Marek volledig gebaseerd op een **preventieve aanpak**, bestaande uit hygiëne, bioveiligheid en vaccinatie. Deze vaccinatie wordt best zo vroeg mogelijk na de geboorte uitgevoerd aan de hand van een intramusculaire of subcutane injectie. In ovo vaccinatie behoort ook tot de mogelijkheden.

IN BEWEGING?

Programma/ Ziekte	Meting	2022 (jan-jun)	2022 (jul-dec)	Trend
Hygiënogrammen	% dossiers afwijkend van norm bij veehouders	5,2%	4,6%	↓
	% dossiers afwijkend van norm bij broeierijen	0%	0%	-
<i>Mycoplasma gallisepticum</i>	dossiers met positieve resultaten	Agglutinatie*: 0	Agglutinatie*: 0	n.v.t.
	dossiers met positieve resultaten	ELISA: 5	ELISA: 7	↑
	dossiers met positieve resultaten	PCR: 6	PCR: 6	-
NCD	aantal monsters	142 monsters, 19 POS**	112 monsters, 9 POS**	↑
Aviaire influenza (vogelgriep)	aantal monsters	2.331 monsters, 2 positief***	2.542 monsters, 41 positief***	↑
Autopsie	dossiers pluimvee	153	128	↓
	stuks pluimvee	591	513	↓
<i>Salmonella</i> serotype	Pluimvee-categorie	Tomen pos in 2022 (jan-jun)	Tomen pos in 2022 (jul-dec)	Trend
<i>Salmonella</i> Enteritidis	Fokpluimvee	0	0	-
	Leghennen	3	2	↓
	Vleeskippen/kalkoenen	0	5	↑
<i>Salmonella</i> Typhimurium	Fokpluimvee	1	0	↓
	Leghennen	0	0	-
	Vleeskippen/kalkoenen	7	6	↓
<i>Salmonella</i> Infantis	Fokpluimvee	0	0	-
	Leghennen	2	0	↓
	Vleeskippen/kalkoenen	28	62	↑
<i>Salmonella</i> Paratyphi B var Java	Fokpluimvee	0	0	-
	Leghennen	0	0	-
	Vleeskippen/kalkoenen	9	36	↑

- : Situatie stabiel.

* : Geen agglutinatie-onderzoeken uitgevoerd in 2022.

** : Allemaal lentogene stammen die laag pathogeen zijn

*** : 41 monsters van 5 AI-uitbraken, van de overige gevallen heeft DGZ geen analysedata

Cijfers gebaseerd op beschikbare gegevens op 06/02/2023.